

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta yhteisen maatalouspolitiikan asetusten yksinkertaistamiseksi varainhoitoasetuksen uudistamisen yhteydessä (Omnibus-asetusehdotus).

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 14 päivänä syyskuuta 2016 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1299/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, EU N:o 1304/2013, (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013, (EU) N:o 1307/2013, (EU) N:o 1308/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014, (EU) N:o 652/2014 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta (koontiasetusta koskeva ehdotus, omnibus-asetusehdotus) sekä ehdotuksen osana olevista yhteisen maatalouspolitiikan asetuksia koskevista yksinkertaistamisehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Maatalousneuvos Kari Valonen

MAA- JA METSÄTALOUSHALLIN-
TUKSEKSI
NISTERIÖ

MUISTIO

EU/2016/1486

8.12.2016

**EUROOPAN KOMISSION EHDOTUS YHTEISEN MAATALOUSHALLIN-
TUKSEN YKSINKERTAISTAMISEKSI VARAINHOITOASETUKSEN UUDISTAMISEN
YHTEYDESSÄ (OMNIBUS-ASETUSEHDOTUS).**

1 Yleistä

Komissio antoi 14.9.2016 monivuotisen rahoituskehiksen 2014–2020 väliarvion. Se koostuu komission tiedonannosta sekä varainhoitoasetuksen ja sektorikohtaisen lainsäädännön muutosesityksistä. Ehdotuksella tuetaan kahta väliarvioinnin keskeistä tavoitetta: yksinkertaistamista ja joustavuutta. Komission ehdotuksessa on yhteen säädökseen sisällytetty yleisten varainhoitosääntöjen tarkistus sekä muutoksia alakohtaisiin varainhoitosääntöihin, mukaan lukien yhteisen maatalouspolitiikan asetukset (maaseutuasetus, nk. horisontaaliasetus, suorien tukien asetus ja yhteisen markkinajärjestelyn asetus). Yhdistämällä alakohtaiset muutokset samaan säädösehdotukseen, komissio pyrkii takaamaan johdonmukaisen ja nopean neuvotteluprosessin.

Komission esityksen tavoitteena on menettelyjen yksinkertaistaminen, rahoitusinstrumenttien tehokkaampi käyttö, joustavampi budjettihallinto ja fokuksen kiinnittäminen tuloksiin ja raportoinnin virtaviivaistamiseen. Komissio ei halua tässä yhteydessä avata laajempaa maatalouspolitiikan reformikeskustelua, vaikka se ehdottaakin muutoksia yhteisen maatalouspolitiikan perusasetuksiin.

Asetusesityksen (COM (2016) 605 final) nimi kokonaisuudessaan on: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1299/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013, (EU) N:o 1307/2013, (EU) N:o 1308/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014, (EU) N:o 652/2014 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta (koon-tiasetusta koskeva ehdotus).

Asetusesitys sisältää muutosesityksiä yhteisen maatalouspolitiikan perusasetuksiin sekä elintarvikeketjuun sekä eläin- ja kasviterveysten liittyvien menojen hallintaa koskevaan asetukseen.

Muutosesitykset koskevat seuraavia asetuksia:

(EU) N:o 1305/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta

(EU) N:o 1306/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta

(EU) N:o 1307/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta.

(EU) N:o 1308/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta.

(EU) N:o 652/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja eläinten hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevista säännöksistä, neuvoston direktiivien 98/56/EY, 2000/29/EY ja 2008/90/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 178/2002, (EY) N:o 882/2004, (EY) N:o 396/2005, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/128/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2009 muuttamisesta sekä neuvoston päätösten 66/399/ETY, 76/894/ETY ja 2009/470/EY kumoamisesta

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

2.1 Yleinen varainhoitoasetus

Muutosten (artiklat 121—125) osalta jaetussa hallinnoinnissa eli myös maatalousrahastoissa esitetään käyttöön otettavaksi yhtenäistä tarkastusmallia. Mallissa toisen hyväksytyn elimen, esimerkiksi todentamisviranomaisen, standardit täyttävään tarkastukseen voidaan perustaa toimeenpanon arviointi ja vähentää siten komission jäsenvaltioon kohdistamia tarkastuksia.

2.2 Maaseutuasetus ((EU) N:o 1305/2013)

Maaseutuasetuksen osalta komissio ehdottaa muutoksia, jotka liittyvät pääosin tulonvakautusvälineeseen ja rahoitusvälineisiin. Muutokset antaisivat jäsenmaille mahdollisuuden luoda sektorispesifi tulonvakautusväline, jolla vastattaisiin nykyistä paremmin markkinakriiseihin ja viimeaikaisiin useiden sektoreiden vaikeisiin kokemuksiin. Toinen merkittävä muutos olisi yksinkertaisemmat säännöt lainoille ja muille rahoitusvälineille. Näiden muutosten tavoitteena on tehostaa rahoitusvälineiden käyttöä maatalussektorilla ja edistää viljelijöiden pääomaa erityisesti nuorten viljelijöiden kohdalla. Yleinen tavoite on julkisen rahoituksen parempi kohdentaminen ja maatalussektorin kilpailukyvyyn parantaminen.

Ehdotuksissa on myös hanketoiminnan kertakorvausmenettelyjen yksinkertaistamisia. Komissio ehdottaa muutoksia kertakorvausmenettelyn sääntöihin. Tällä hetkellä kaikista kertakorvausmenettelyn kustannuksista maaseuturahastossa olisi tullut tehdä ennakoarviointi, joka liitetään osaksi maaseutuohjelmaa.

Suorien tukien osalta komissio ehdottaa aktiiviviljelijän määritelmän soveltamisen muuttamista vapaaehtoiseksi jäsenmaalle. Komission antaman tarkennuksen mukaan vastaava muutos on mahdollista tehdä myös maaseutuasetuksen toimenpiteissä.

Komissio ehdottaa muutoksia maaseutuasetuksen rahoitusvälineiden käyttöön. Artiklan 17 osalta ehdotettu muutos mahdollistaisi rahoitusvälineiden kohdentamisen jalostukseen, jonka lähtötuote ei ole SEUT:n Annex I-tuote edellyttäen yhden tai useamman unionin prioriteetin edistämistä. Tällä hetkellä artikla 19(1)(b) jo mahdollistaa sellaisten investointien tukemisen, jossa lähtötuotteena on muu kuin Annex I-tuote. Artikla 19(1)(b) mahdollistaa mikro- ja pienyritysten tukemisen. Lisäksi artikla 19(1)(a)(ii) mahdollistaa tuen myöntämisen yrityksen perustamiseen. Artikla 17 sen sijaan ei määrittele tuensaajan kokoluokkaa, joten komission muu-

tosehdotus saattaisi laajentaa tuensaajajoukkoa mikro- ja pienyrityksiä suurempiin yrityksiin ja artiklan soveltamisala on kapeampi kuin artiklan 19.

2.3 Horisontaaliasetus ((EU) N:o 1306/2013)

Komissio ehdottaa 26 artiklassa (rahoituskuri) muutoksia, jotka poistaisivat Euroopan parlamentin ja neuvoston toimivallan rahoituskuriin liittyvien asetusten antamisessa. Komission toimivallassa olisi säätää rahoituskurista viimeistään 30 päivänä kesäkuuta sekä mahdollisuus muuttaa mukautusmäärää 1 päivään joulukuuta asti. Tulojen sitomista (artikla 43) muutettaisiin siten, että käyttötarkoitukseen sidottujen tulojen joukkoon lisätään tietyt maksujen toimeenpanoon liittyvät jäsenvaltion virheiden aiheuttamat rahoituksen keskeytykset ja vähenykset. Takaisinperintää (artikla 54) muutettaisiin siten, että tiettyjen takaisinperimättömien määrien osalta komission ja jäsenvaltion jaettu (50 ja 50 prosenttia) vastuu poistetaan ja vastuu muuttuisi jäsenvaltion vastuuksi. Aiheettomia maksuja ja hallinnollisia seuraamuksia (artikla 63) täydennettäisiin siten, että sääntöjenvastaisuuden koskiessa kilpailutusta maksamatta jätettävä tai peruttava tuki määritellään sääntöjenvastaisuuden vakavuuden ja suhteellisuuden mukaan. Lisäksi jatkettaisiin aikataulua maaseudun kehittämisohjelmia koskevien talousarviositoumusten vapauttamisessa ohjelmakauden lopussa (artikla 38).

2.4 Suorien tukien asetus ((EU) N:o 1307/2013)

Aktiiviviljelijän säännöt: Jäsenvaltiot voisivat päättää soveltaa vuodesta 2018 alkaen vain yhtä tai kahta kolmesta 9 artiklan 2 kohdan kolmannessa kappaleessa listatusta kieltolistalta poispääsemisen mahdollisuudesta. Ehdotus on tehty siksi, että joillakin jäsenvaltioilla on ollut vaikeuksia toimeenpanna kaikkia kolmea kieltolistalta vapautumisen vaihtoehtoa. Vaihtoehdot ovat: a) suorien tukien määrä vähintään 5 % muusta kuin maataloustoiminnan tuloista, b) maataloustoiminta ei ole vähäistä, c) maatalous on pääliiketoiminta. Toisena ehdotuksena jäsenvaltiot voisivat päättää lopettaa aktiiviviljelijäsäännösten soveltamisen vuodesta 2018 alkaen. Jäsenvaltion tulisi ilmoittaa mahdollisista päätöksistään komissiolle viimeistään 1.8.2017.

Nuorten viljelijöiden tuen säännöt: Nuorten viljelijöiden tuen sääntöjä muutettaisiin niin, että tietyn nuorten viljelijöiden tuen laskentatavan valinneissa jäsenvaltioissa nuorten viljelijöiden tukea myönnettäisiin kaikkia nuoren viljelijän kyseisenä vuonna aktivoimia perustuen tukioikeuksia vastaavasti. Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmää soveltavissa maissa tukea voitaisiin myöntää kaikkien viljelijän ilmoittamien tukikelpoisten hehtaarien lukumäärän perusteella. Nykyisin jäsenvaltion on tullut asettaa nuorten viljelijöiden tuen määrälle enimmäismäärä, jonka on oltava perustukea soveltavissa maissa 25–90 tukioikeutta ja yhtenäisen pinta-alatuen maissa 25–90 tukikelpoista hehtaaria. Suomessa enimmäismäärä on 90 tukioikeutta. Kuitenkin, jos nuorten viljelijöiden tukihakemusten perusteella laskettava tuen määrä jonakin vuonna ylittäisi nuorten viljelijöiden tuelle asetetun kansallisen enimmäismäärän, joka on kaksi prosenttia suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä, jäsenvaltion tulisi asettaa perustukea soveltavissa maissa tukioikeuksien enimmäismäärä ja yhtenäisen pinta-alatuen maissa tukikelpoisten hehtaarien enimmäismäärä, jonka ylittävältä osalta nuorten viljelijöiden tukea ei myönnettäisi. Tämän enimmäismäärän tulisi olla sellainen, että kahden prosentin kansallinen enimmäismäärä ei ylittyisi. Jäsenvaltion tulisi ilmoittaa asetetusta enimmäismäärästä komissiolle seuraavana vuonna viimeistään 15.9.

Tuotantosidonnaisen tuen säännöt: Komissiolle annettaisiin mahdollisuus säätää tuotantosidonnaista tukea koskevia delegoituja asetuksia, jotta vältettäisiin se, että tuotantosidonnaista tukea saavat tuenhakijat ylläpitävät nykyistä tuotannon tasoa huolimatta rakenteellisesta markkinoiden epätasapainosta (ylituotannosta). Tuotantosidonnaista tukea voitaisiin maksaa aiemman (vielä yksilöimättömän) viitejakson tuotantomäärän perusteella vuoteen 2020 asti.

Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että jäsenmaa voisi irrottaa nykyisen tuotantosidonnaisen tuen tuotannosta (dekoplat). Vastaava menettely on mahdollinen maidontuotannon osalta vuonna 2017 (Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1616).

Yhtenäisen pinta-alatuen säännöt: Yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmään, joka on perustuen sijaan käytössä useissa niin sanotuissa uusissa EU:n jäsenvaltioissa, ehdotetaan muutosta siten, että yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmää toimeenpaneva valtio voi halutessaan lisätä enintään kolmella prosentilla vuosittaista kansallista suorien tukien enimmäismäärää, josta on vähennetty viherryttämistuen kansallinen enimmäismäärä. Vastaava menettely on mahdollinen jo nykyään perustukea soveltavissa valtioissa. Menettelyllä varmistetaan mahdollisemman täysimääräinen EU-varojen käyttö

2.5 Markkinajärjestelyasetus (EU) N:o 1308/2013)

Komissio ehdottaa, että hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien tavoitteisiin lisättäisiin mahdollisuus valmentaa ja opastaa muita tuottajaorganisaatiota, tuottajaryhmiä tai sektorin yksittäisiä tuottajia. Tällä komissio haluaa lisätä tuottajien luottamusta yhteistoimintaan ja jakaa positiivisia kokemuksia sekä esimerkkejä yhteistyöstä, erityisesti niissä jäsenmaissa, joissa hedelmä- ja vihannessektorin järjestäytymisaste on alhainen. Tuottajaorganisaatiot voisivat käyttää valmennusta ja koulutusta kriisinhallintatoimenpiteenä. Koulutuksesta ja valmennuksesta aiheutuvat kustannukset voisivat olla 100 % tuen piirissä. Asetuksessa luetellaan jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien, joissa hedelmä- ja vihannessektorin järjestäytymisaste on alhainen, ja niissä sallittaisiin kansallinen lisätuki. Komissiolle annettaisiin valtuutus muuttaa em. jäsenvaltioiden listaa delegoidulla asetuksella järjestäytymisasteen muuttuessa.

Lisäksi komissio ehdottaa tuontikiintiöiden hallinnoinnin yksinkertaistamista siten, että yksinkertaisista pelkästään objektiivisiin kriteereihin perustuvasta kiintiöiden allokoinnista ei tarvitsisi säätää täytäntöönpanosäädöksillä vaan ne voitaisiin julkaista internetsivuilla. Jäsenvaltiot voisivat myöntää lisenssejä vasta komission julkaistua käytettävät kiintiöt

2.6 Asetus (EU) N:o 652/2014

Komissio ehdottaa asetukseen (EU) N:o 652/2014 vain teknisiä muutoksia.

3 Ehdotusten oikeusperusta ja suhde toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteeseen

Yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat ehdotukset perustuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 artiklaan ja 43 artiklan 2. kohtaan. Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 322 artiklaan siltä osin kuin kyse on varainhoitoasetuksen tarkistamista.

Ehdotus käsitellään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

Komissiolle esitetään siirrettäväksi säädösvaltaa (delegoidut säädökset) suorien tukien asetuksen tuotantosidonnaisesta tuesta sekä markkinajärjestelyasetuksen hedelmä- ja vihannessektorin kansallisen lisätuen yksityiskohdista.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan oikeusperusta on asianmukainen.

EU:n yleisten varainhoitosääntöjen sekä alakohtaisiin säädöksiin ehdotettujen muutosten hyväksyminen kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan.

Tämä asetusehdotus on komission ehdotuksen mukaan suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska siinä keskitytään yksinkertaistamiseen eikä se sisällä sellaisia sääntöjä, jotka eivät olisi tarpeen perussopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarkistukset alakohtaisiin säädöksiin rajoittuvat muutoksiin, jotka ovat välttämättömiä, jotta varainhoitoasetuksessa ehdotetuilla yksinkertaistamistoimilla saataisiin käytännössä aikaan täysimääräinen vaikutus.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

4 Ehdotuksen suhde perus- ja ihmisoikeusvelvoitteisiin ja perustuslakiin

Ehdotus on linjassa perusoikeuksien suojelemisen kanssa.

5 Ehdotusten vaikutukset

5.1 Maaseutuasetuksen osalta

Vaikutukset hallinnolle

Maaseuturahaston osalta ohjelman 2014–2020 rahoituskehys on olemassa ja sen puitteissa on toimittava. Jos uusia asioita sisällytettäisiin maaseutuohjelmaan, se tarkoittaisi rahoituksen siirtoja ohjelman sisällä muista toimenpiteistä.

Vaikutukset maatalousyrityksille

Ei merkittäviä vaikutuksia

Ympäristövaikutukset

Ei merkittäviä vaikutuksia.

5.2 Horisontaalasetuksen osalta

Vaikutukset hallinnolle

Rahoituskurimenettelyn toimeenpano, erityisesti maatalouden kriisivarauksen keräämiseksi, vuosittaisine suorien tukien yhteismäärän leikkauksineen ja palauttamisineen, on sinällään hallinnollisesti raskas. Suomessa nykyisen jäsenvaltion ja komission jaetun vastuun merkitys takaisinperimättömissä määrissä on ollut pieni. Perimättä jääneet komissiolle vastattavaksi jääneet summat ovat toistaiseksi olleet varsin pieniä (maataloustukirahasto alle 1000 euroa vuodessa ja maaseuturahaston korvattava määrä on vaihdellut muutamasta sadasta eurosta noin 20 000 euroon vuosittain). Perimättä jääneiden tukien määrissä on havaittu kasvua. On kuitenkin vaikea ennakoida, miten vastaisuudessa perimättä jäävien tukien määrä kehittyy ja aiheutuuko siitä kasvava vastuu komissiolle ja komission nyt ehdottaman muutoksen toteutuessa kasvava vastuu jäsenvaltiolle.

Vaikutukset maatalousyrityksille

Kilpailuttamissäädösten noudattaminen on haastavaa erityisesti niille, jotka eivät ole näiden säädösten kanssa tekemisessä kuin satunnaisesti. Lievennykset, jotka liittyvät näiden säädösten noudattamatta jättämisen seuraamusten kohtuullistamiseen, ovat oikean suuntaisia.

Ympäristövaikutukset

Horisontaaliasetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole ympäristövaikutuksia.

5.3 Suorien tukien asetuksen osalta

Vaikutukset hallinnolle

Aktiiviviljelijän säännöt: Jos nykyisiä aktiiviviljelijäsäännöksiä ei sovellettaisi, se pienentäisi hieman toimeenpanon kustannuksia.

Nuorten viljelijöiden tuen säännöt: Ehdotettu nuorten viljelijöiden tuen rajoittaminen tiettyyn tukioikeuksien määrään asti silloin, jos nuorten viljelijöiden tuen kansallinen enimmäismäärä olisi ylittymässä, monimutkaistaisi jonkin verran nuorten viljelijöiden tuen yksikkötuen laskentaa.

Tuotantoon sidotun tuen säännöt: Jos Suomi päättäisi käyttää asetuksen tarjoaman mahdollisuuden irrottaa tuotantosidonnainen tuki tuotannosta ja maksaa tuki aiemman viitevuoden tuotannon perusteella, lisäisi tämä hallinnon työtä ja kustannuksia. Tietojärjestelmiin pitäisi tehdä muutoksia, asiasta pitäisi tiedottaa viljelijöitä ja tukien hakuun tulisi muutoksia.

Vaikutukset maatalousyrityksille

Aktiiviviljelijän säännöt: Jos nykyisiä aktiiviviljelijäsäännöksiä ei sovellettaisi, se helpottaisi maatalousyritysten byrokratiaa eikä maatalousyrityksiä kohdeltaisi tukitarkastelussa eri tavalla niiden hallinnoimien toimintojen perusteella.

Nuoren viljelijän tuen säännöt: Asetusmuutoksen myötä nuorten viljelijöiden, joilla on enemmän kuin 90 tukioikeutta, arvioidaan saavan nuorten viljelijän tukea enemmän kuin nykyisin. Sen sijaan enintään 90 tukioikeutta aktivoineiden nuorten viljelijöiden tukimäärä voisi hieman alentua.

Tuotantoon sidotun tuen säännöt: Jos Suomi päättäisi käyttää asetuksen tarjoaman mahdollisuuden irrottaa tuotantosidonnainen tuki tuotannosta ja maksaa tuki aiemman viitevuoden tuotannon perusteella, aiheuttaisi tämä taloudellisia menetyksiä tuotantoon laajentaneille tai sitä suunnitteleville maatalousyrittäjille.

Ympäristövaikutukset

Aktiiviviljelijän sääntöihin ja nuorten viljelijöiden tukeen ehdotetuilla muutoksilla ei ole ympäristövaikutuksia. Jos tuotantosidonnainen tuki irrotettaisiin tuotannosta, niin siitä saattaisi olla ympäristövaikutuksia. Tuotannon alentuessa ympäristöön kohdistuva paine voisi alentua esimerkiksi lannoitteiden tai torjunta-aineiden käytön vähenemisen myötä. Toisaalta esimerkiksi erikoiskasvin viljelyn tai laiduntavien eläinten määrän väheneminen voi vähentää luonnon monimuotoisuutta.

5.4 Markkinajärjestelyasetuksen osalta

Vaikutukset hallinnolle

Valmennuksen hyväksyminen tukikelpoiseksi toimeksi saattaa aiheuttaa vähäisiä lisäkustannuksia EU:n tuottajaorganisaatiotukeen. Kansallinen lisätuki tuottajaorganisaatioille on vapaaehtoinen.

Vaikutukset maatalousyrityksille

Ei merkittäviä vaikutuksia.

Ympäristövaikutukset

Ei merkittäviä vaikutuksia.

5.5 Varainhoitoasetuksen osalta

Yhtenäinen tarkastusmalli voi vähentää komission tarkastuksiin liittyvää työmäärää, joka on maksajavirastoissa merkittävä.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Jaetun toimivallan myötä Euroopan unionilla on ensisijainen määräysvalta unionin maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, joista on säännelty unionitasolla. Kansallinen lainsäädäntö kuitenkin täydentää Euroopan unionin lainsäädäntöä silloin kun unionin säännökset sisältävät jonkin asian osalta ainoastaan vähimmäisvaatimukset tai unionin lainsäädännössä on annettu valta säätää jostakin asiasta tarkemmin kansallisella tasolla. Lisäksi kansallinen lainsäädäntö käsittää säännökset EU:n maatalous- ja maaseutupolitiikassa toimivaltaisista viranomaisista ja toimielimistä.

Nuorten viljelijöiden tukea koskevat muutokset sekä mahdollinen aktiiviviljelijää koskevan vaatimuksen soveltamisesta luopuminen edellyttävät muutoksia Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettuun lakiin (193/2013).

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionissa

Komission ehdotusta on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston kokouksessa 22 päivänä ja 29 päivänä syyskuuta, 4 päivänä ja 20 päivänä lokakuuta sekä 3, 17 ja 24 päivänä marraskuuta. Ehdotuksesta on laadittu E-kirjelmä (E 110/2016 vp), joka on toimitettu eduskunnalle 3.11.2016.

Ehdotuksesta laadittu U-kirjelmäluonnos käsiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston kirjallisessa menettelyssä 25.—28. marraskuuta 2016.

Maatalous- ja kalastusneuvosto kävi kokouksessaan 10.10.2016 ensimmäisen keskustelun asiasta. Maatalouden erityiskomitea on myös käynyt keskusteluja aiheesta ja jatkaa keskustelua koko Slovakian kauden. Työskentely asetusehdotuksen osalta jatkuu Maltan kaudella keväällä 2017.

Komission tavoiteaikataulun mukaan muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1.1.2018.

Euroopan parlamentissa asetusesityksen pääkäsittelystä vastaa budjettivaliokunta. Esittelijänä toimii Ingeborg Gräßle (EPP, DE). Sektorikohtaiset valiokunnat, kuten maatalousvaliokunta (AGRI), antavat lausunnon budjettivaliokunnan mietintöön.

8 Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa komission esityksen tavoitteita yksinkertaistamisesta, mutta näkee, että tarvetta on vielä pidemmälle menevään yksinkertaistamiseen yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien rahastojen osalta.

Suomi kannattaa komission pyrkimystä edistää varainhoitoasetuksessa ns. single audit -menetelmää (yhtenäinen tarkastusmalli). Sen käytännön toteuttamisesta tarvitaan kuitenkin vielä lisätietoja. Samalla on tarpeen varmistaa, että tarkastusvastuut ovat selkeitä.

Suomi toivoo, että ehdotetut yhteisen maatalouspolitiikan asetusten yksinkertaistukset olisi käsiteltävä siten, että niitä voitaisiin soveltaa jo vuoden 2018 tukihausta lukien.

Yleisen varainhoitoasetuksen muutosten tavoitteena on muun muassa rahastokohtaisten sääntöjen yhtenäistäminen ja yksinkertaistaminen. Suomen näkemyksen mukaan olisi ollut toivotavaa, että maatalousrahastot olisi otettu kattavammin mukaan yhtenäistämiseen ja yksinkertaistamiseen. Esimerkiksi rahoitusoikaisukäytäntöjen ankaruudessa maatalousrahastojen ja muiden rahastojen välillä on huomattava ero.

8.1 Maaseutuasetuksen osalta

Suomi on useassa otteessa nostanut esiin sen, että yksinkertaistettujen kustannusmenettelyiden käyttö maaseuturahastossa on hankalampaa kuin muissa ERI-rahastoissa. Suomi on tyytyväinen, että komissio esittää Suomen toivomia muutoksia kertakorvausmenettelyn sääntöihin.

Suomi pitää hyvinä muutoksia, jotka antavat mahdollisuuden ottaa rahoitusvälineitä joustavasti käyttöön. Rahoitusvälineitä tulisi voida kohdentaa maatalousalan lisäksi maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan erityisesti maaseudun mikro- ja pienyrityksille maaseutuasetuksen artiklassa 19 kuvaillun toimenpiteen kautta eikä niinkään artiklan 17 kautta. Suomi näkee, että artiklaan 45 ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta rahoitusvälineiden käyttäminen olisi mahdollista. On tärkeää, että rahoitusvälineet olisivat vastaavalla laajuudella käytössä myös maaseuturahastossa kuin ne ovat muissa ERI-rahastoissa.

8.2 Horisontaaliasetuksen osalta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotukset muutoksiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1306/2013.

Suomi toivoo, että komissio tarkastelisi mahdollisuuksia yksinkertaistaa tukijärjestelmää myös jatkuvasti muuttuvien peltopinta-alojen osalta. Esimerkiksi tukikelpoisen pinta-alan vakiinnuttaminen, muissa kuin viljelijän itsensä tekemissä muutoksissa, ajantasaistusvälin eli viiden vuoden pituiseksi helpottaisi sekä hallinnon että viljelijän valvontataakkaa.

Rahoituskurimenettelyn toimeenpano, erityisesti maatalouden kriisivarauksen keräämiseksi, vuosittaisine suorien tukien yhteismäärän leikkauksineen ja palauttamisineen, on hallinnollisesti raskas. Varainhoitoasetuksen uudistamisen yhteydessä tulee tutkia mahdollisuuksia menettelyn keventämiseksi.

8.3 Suorien tukien asetuksen osalta

Suomi pitää tervetulleena komission ehdotusta, että nykyinen kieltolistaan pohjautuva aktiivi-viljelijäsäännösten soveltaminen muutetaan vapaaehtoiseksi jäsenvaltioille.

Suomen mielestä nuorten viljelijöiden tukeen ehdotettu muutos tulisi toteuttaa ehdotettua yksinkertaisemmin niin, että jäsenvaltion tulisi voida päättää ehdotetun muutoksen sijaan ennen tukihaun alkamista, haluaako se rajoittaa nuorten viljelijöiden tuen myöntämisen viljelijäkoh-
taisesti tiettyyn perustuen tukioikeuksien määrään asti tai yhtenäisen pinta-alatuen järjestel-
mässä tiettyyn tukikelpoisten hehtaareiden määrään asti.

Suomi voi hyväksyä tuotantosidonnaista tukea koskevan ehdotuksen. Suomi kannattaa yhte-
näisen pinta-alatuen järjestelmään ehdotettuja muutoksia.

Suomen mielestä suorien tukien asetusta (EU) N:o 1307/2013 muutettaessa myös viherryttä-
mistuen pysyvän nurmen sääntöjä tulisi muuttaa niin, että pysyvän nurmen määritelmässä
otettaisiin huomioon nykyistä paremmin vakiintuneet tilapäisen nurmen viljelytavat. Lisäksi
Suomen mukaan pysyvän nurmen ennallistamismenettelyä ei tulisi soveltaa viljelijöihin, joi-
den tuotantosuunta on muuttunut pitkäkestoisesti kahden edeltävän vuoden aikana nurmeen
perustuvasta tuotannosta muuhun tuotantoon. Ennallistamismenettelyä ei myöskään tulisi so-
veltaa maatalousmaahan, joka on myyty tai vuokrattu pitkäkestoisesti viljelijälle, jolla ei ole
nurmeen perustuvaa tuotantoa.

8.4 Markkinajärjestelyasetuksen osalta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotukset muutoksiksi markkinajärjestelyn asetukseen (EU)
N:o 1308/2013.

8.5 Asetuksen (EU) N:o 652/2014 osalta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotukset muutoksiksi asetukseen (EU) N:o 652/2014